

בתי המשפט

פ 003713/03

בבית משפט השלום ירושלים

תאריך: 23/01/2004

בפני: שופט: טננבוים אברהם.נ.

בעניין: פרקליטות מחוז ירושלים

ע"י ב"כ עו"ד תמר ויינר תובע

נ ג ד

כץ אוה

ע"י ב"כ עו"ד יאיר גולן נאשם

גזר דין

העובדות

1. הנאשמת גב' אווה כץ (להלן: "הנאשמת") הורשעה במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן בעבירה של מרמה והפרת אמונים (סעיף 284 לחוק העונשין התשל"ז - 1977), בעבירה על הפרת חובת הסודיות בשימוש במאגרי מידע בניגוד לסעיף 16 לחוק הגנת הפרטיות, ובעבירה של שימוש שלא כדין במאגר מידע בניגוד לסעיף 8(ב) בצירוף לסעיף 31א(א)(1) לחוק הגנת הפרטיות.

2. הנאשמת עבדה במס הכנסה שנים ארוכות ובמסגרת עבודתה יכלה לעשות שימוש במאגר המידע של מחשב מס הכנסה. מאגר זה כולל פרטים רבים על תושבי מדינת ישראל. הפרטים הם רבים ושונים וכוללים שמות, מס' ת.ז., כתובות, בעלויות בכלי רכב, נדל"ן, מספרי חשבונות בנק, יציאות וכניסות מהארץ, הכנסות, שומות, ועוד כהנה וכהנה פרטים אישיים.

3. במהלך שנת 2002 העבירה הנאשמת לאנשים שזהותם איננה ידועה ידיעות חסויות מתוך המאגר. ידיעות אלו כללו בעיקר פרטים אישיים, פרטי נדל"ן, ופרטי מיסוי שונים.

4. על מנת לדון בעונש הראוי במקרה שלפנינו, נדון תחילה בעונש ההולם במקרים של שמוש בלתי ראוי במאגרי מידע, ואח"כ ננסה לראות מהו העונש ההולם במקרה שלפנינו.

מהו העונש ההולם במקרה של עבירות של שימוש במאגרי מידע?

5. אין חולק שחברתנו היא חברת המידע. בעולמנו היום מצטברת כמות עצומה של מידע על כל אדם ואדם. מידע הנוגע לכל צדדי אישיותו והכולל פרטים על רכוש, גופו, העדפותיו, נטיותיו,

בתי המשפט

פ 003713/03

בבית משפט השלום ירושלים

תאריך: 23/01/2004

בפני: שופט: טננבוים אברהם.נ.

- 1 הוצאותיו, ועוד ועוד. ריבוי מידע זה איננו מצטמצם כמובן לבני אדם דווקא אלא מתרחב גם
- 2 לגבי תאגידים, גופים ממשלתיים ומדינות שלמות. כמעט כל מידע משמעותי כיום נמצא בדרך זו
- 3 או אחרת בקבצי מחשב שונים המקושרים בדרך זו או אחרת לאינטרנט.
- 4
- 5 6. מידע זה שחלקו מסווג וסודי וחלקו עוסק בצנעת הפרט של רבים נמצא דרך קבע תחת
- 6 התקפתם של האקרים רבים. עברייני מחשב רבים מנסים להגיע אל מידע זה ולהשתמש בו.
- 7 משחקי חתול ועכבר מתקיימים בין אלו המנסים להגן על המידע ובין אלו המנסים לחדור אליו או
- 8 לפגוע בו.
- 9
- 10 7. ישנם מלומדים שהרחיקו לכת עד כדי לטעון כי בסופו של דבר יזלוג כל המידע החשאי
- 11 והאישי ויהפוך בעל כורחנו למידע ציבורי הפתוח לכולם. כולנו לדעתם נצטרך לחיות בעולם אמיץ
- 12 שבו כולם יודעים הכל על כולם (עולם ללא סודות – על חברת המידע הפתוח, ניב אחיטוב, סדרת
- 13 עתידות – הוצאת עם עובד, תשס"ב 2001).
- 14
- 15 8. אכן, כולנו תקווה שחזון בלהות זה שבו תאבד פרטיותו של האדם לא יתקיים. אולם
- 16 קיימת סכנה מוחשית להגנה על פרטיותם של האנשים. הטכנולוגיות מתפתחות, המצלמות
- 17 מוזערות, ומדי יום קל יותר לפגוע בפרטיותם של אנשים שלווים שכל חפצם הוא לשבת בשלווה
- 18 ובנחת להנאתם.
- 19
- 20 9. ברשימת הגופים שבעלותם מידע מקיף על הציבור עומדת המדינה בבדידות מזהרת
- 21 בראש הרשימה. המדינה על רשויותיה השונות איננה רק אוספת את המידע, אלא לעיתים אף
- 22 פוקדת על הציבור למסור לה אותו והוא חייב לעשות כן. כלל האנשים המצייתים לחוק ומוסרים
- 23 את המידע לגופים הממלכתיים השונים, מצפים (ובצדק) כי הממונים יעשו כל שלאל ידם על מנת
- 24 למנוע דליפה והדלפה של מידע אישי שכזה לאחרים.
- 25
- 26 10. חשיבות יתירה ניתנת לכך כאשר מידע זה איננו רק בעל ערך אישי גרידא אלא בעל ערך
- 27 כלכלי. מידע אודות עסקאות, רכוש, העברות, בעלי זכויות, וכן הלאה, לא יסולא בפז. מתחרים,
- 28 מתעניינים, ועוד בעלי עניין אחרים היו שמחים לשלם הון עבור מידע זה אותו מחזיקה המדינה
- 29 בתוקף סמכותה וללא כל תמורה.

בתי המשפט

פ 003713/03

בבית משפט השלום ירושלים

תאריך: 23/01/2004

בפני: שופט: טננבוים אברהם.נ.

11. דומני שאין חולק שבין שאר האמצעים לשמירה על חשאויות המידע, אין מנוס משימוש בענישה כואבת ותקיפה כלפי אלו המופקדים על שמירת המידע ומעלו באימון. אנשים רבים מאוד בשירות הציבורי הם בעלי גישה למידע. על בתי המשפט לשלוח מסר חד-משמעי לכל אלו אשר השתמשו לרעה בכוחם והעבירו את המידע לאלה שאינם מוסמכים לקבלו. לא לחינם מוגדרת העבירה על כך כפשע וקבוע לה בחוק עונש מאסר של חמש שנים (סעיף 16 לחוק הגנת הפרטיות התשמ"א - 1981).

12. דעתי לכן היא שהעונש ההולם והמתאים הוא עונש המאסר. זהו העונש שבו מביעה החברה בצורה ברורה את שאט נפשה מן העבירה. וכשמדברים אנו על מאסר, מדברים אנו על מאסר של ממש, ולא מאסר בעבודת שירות. זאת משום שאחת מתכליות הענישה העיקריות בעבירות של מעין אלו היא הטבעת אות קלון וגינוי על הנאשם. ממילא אין זה מן הראוי לקבוע ריצוי המאסר בעבודות שירות, היות והציבור איננו רואה בעבודות שירות מאסר של ממש ותכלית הענישה מתפוגגת. (ר' השופט (בדימוס) ד' לוי "גוזרים את הדין" המשפט, המכללה למנהל, כרך א' תשנ"ג, 185, 200).

13. וכאן צריכים אנו להוסיף שלוש נקודות חשובות למקרים כאלו. הנקודה הראשונה היא שטכנית יקשה במקרים רבים להוכיח קבלת טובת הנאה. זו אחת הסיבות שהמחוקק לא דרש מניע להעברת המידע אלא אסר על העברתו באופן גורף. אפילו לא הוכחה כל טובת הנאה, ואפילו נעברה העבירה מתוך טפשות או טוב לב גרידא, עברה/ה הנאשם/ת את העבירה.

14. הנקודה השניה קשורה לנפיצותה של העבירה. בית המשפט יושב בתוך עמו ולצערנו מידע רב ועצום זורם מהמאגרים הללו ללא ביקורת מספקת. ישנן טענות מבוססות למדי על חוקרים פרטים רבים (חוקיים ולא כל חוקיים) שמידע שכזה מגיע לידיהם. אין ספק שהמידע לא יכול להגיע אליהם ללא שיתוף של שומרי שאינם מודעים או אינם רוצים להיות מודעים לחומרתה של העבירה.

15. הנקודה השלישית והאחרונה היא אופייה של העבירה. מדובר כאן בעבירת צווארון לבן על כל מרכיביה. קרי, מדובר באנשים בעלי אימון שפעלו במסגרת סמכותם. מטבע הדברים מפקידה המדינה על מפתחות המידע אנשים שיש לה אימון בהם כי לא ימעלו בתפקידם. ברור

בתי המשפט

פ 003713/03

בבית משפט השלום ירושלים

תאריך: 23/01/2004

בפני: שופט: טננבוים אברהם.נ.

מאליו שהנאשמים בעבירות אלו יהיו אנשים נורמטיבים בדרך כלל, הגונים, ושומרי חוק. נציין כי
דווקא במקרים אלו יש חשיבות יתירה לעונש מרתיע, ונסביר.

16. כידוע, ישנן שאלות כבדות משקל לגבי מידת הרתעתו של העונש. ישנם מלומדים לא
מעטים הסוברים כי העונש במתכונתו כיום איננו מרתיע חלק מהעבריינים ובחלק מהעבירות,
ונפרט. הנחת היסוד של ההרתעה מניחה כי האדם הוא יצור רציונלי הבוחר באופן חופשי בין
מגוון קוי התנהגות חילופיים. לא זאת אלא שבחירתו מונעת על פי שיקולי תועלת ומתוך מטרה
למקסם את תועלתו. אלא שהנחות יסוד אלו אינן מתקיימות בחלק גדול מהעבריינים ובחלק מן
העבירות. אנשים רבים פועלים שלא בהיגיון ומתוך אובדן חושים רגעי, וממילא לא ברור
שהרתעה רלוונטית לגביהם.

17. מחלוקת זו כמו גם מחלוקות קרימינולוגיות אחרות היא עתיקת יומין. אולם גם
מתנגדיה המרים ביותר של אסכולת ההרתעה מודים כי ההרתעה פועלת ויעילה כאשר מדובר
בנאשמים הגיוניים, מכלכלי טוב ורע השוקלים שיקולים אישיים ורציונליים. אלו מהווים את
רובם המוחלט של עברייני הצווארון הלבן, כולל האחראים על שמירת מאגרי המידע למיניהם.

18. ומן התיאוריה הרמה לעולם המעשה. במילים פשוטות יותר, אין לי כל ספק ופקפק כי
אם היו כל המופקדים על שמירת המידע יודעים ומשוכנעים כי כל המפקיר פיסת מידע אחת, דינו
לכלא, הייתה נפסקת מיידית ומשמעותית זליגת המידע החסוי. הקלות הבלתי נסבלת שבה מידע
שכזה זורם לידיים הלא מורשות ולא מתאימות צריכה להפסק. בתי המשפט אינם יכולים אולי
לתקן את העולם אך הם יכולים למלא את חלקם בנסיגות לכך. והניסיון לתיקון במקרים כגון
אלו הוא על ידי ענישה מחמירה ומרתיעה, ובמסגרת המקובלת הכוונה היא מאסר בפועל.

העונש ההולם בנסיבות שלפנינו

19. למרות מסקנתנו כי יש להעניש את הפושעים שעברו על חוק זה בצורה מחמירה. הרי
הענישה היא אינדיבידואלית ויש לשפוט כל מקרה לגופו ובהתאם לנסיבותיו המיוחדות. ואודה כי
כאן השתנתה דעתי לאור נסיבותיה של הנאשמת.

בתי המשפט

פ 003713/03

בבית משפט השלום ירושלים

תאריך: 23/01/2004

בפני: שופט: טננבוים אברהם.נ.

- 1 הצדדים הביאו לפני הסדר טיעון חתום ועל פיו הנאשמת תודה ותורשע ויוטלו עליה חמש
2 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, קנס בסך 7,000 ₪ ומאסר על תנאי.
3
- 4 21. מלכתחילה לא נחה דעתי מהסדר הטיעון וסברתי שמן הראוי לא לכבדו. אכן, בדרך כלל
5 מן הראוי שבית המשפט יכבד הסדרי טיעון וכך גם ההלכה אולם הסדר זה נראה לי חורג לקולא
6 באופן משמעותי ופוגע קשות בתקנת הציבור. הכלל הוא שבעבירות חמורות שבהן גם ישנו קושי
7 לגלות את העבריין, הרי הנסיבות האישיות מתגמדות מול האינטרס הציבורי. על פי ההלכה
8 הקיימת במקרים אלו חובה על בית המשפט שלא לכבד את ההסדר ולהטיל את העונש ההולם.
9 סברתי לכן שמן הראוי לשלוח את הנאשמת לתקופת מאסר בפועל ארוכה הרבה יותר, ומאסר
10 בפועל ממש. וזאת למרות הסדר הטיעון.
11
- 12 22. אולם לאור התסקיר כפי שנפרש בפנינו, החלטתי שאין זה המקום לכך, ואפרט.
13 מהתסקיר עולות הנסיבות הבאות. מדובר באלמנה שעבדה 39 שנה כפקידה באגף מס הכנסה
14 בירושלים ועקב הפרשה הנ"ל נאלצה לפרוש בתנאי גימלה נמוכים מאלו שהייתה זכאית להם.
15 היא בת שישים וחמש שנה, אמא לשניים וסבתא לארבעה נכדים. בעלה ז"ל נפטר לפני כשבוע
16 שנים באופן פתאומי ועדיין לא התאוששה לגמרי מפטירתו. בנוסף לכל אלו, הרי הנאשמת עברה
17 לאחרונה ניתוח ראש שבמסגרתו הוצא גידול שפיר מראשה, ומצבה הרפואי הוא בהתאם.
18
- 19 23. נימוק נוסף שיש להתחשב בו קשור לעובדה שבשום מקום לא הוכחה טובת הנאה כלשהי
20 שהתקבלה על ידי הנאשמת. לטענתה עשתה כל זאת בתום לב מתוך מטרה לסייע לקהל ולציבור
21 כמידת האפשר. גם הממונים עליה סוברים כי לא עשתה זאת מתוך מניע כלכלי כלשהו, אלא
22 הוכשלה על ידי אחרים.
23
- 24 24. התסקיר אף המליץ שלא להטיל עליה עבודות שירות אלא להסתפק בעונש של שרות
25 לתועלת הציבור. כדרך אגב אעיר כי הופתעתי מכך שכותבי התסקיר מתערבים בשיקולי ענישה
26 ומציעים לבית המשפט שלא לכבד הסדר טיעון. אינני משוכנע שהיו עושים זאת לו העבירה הייתה
27 עבירת אלימות למשל. האם אותה המלצה הייתה ניתנת לנאשם/ת שהיה/הייתה תוקף/ת קטין
28 חסר ישע וגורמת לו חבלות? או נאשם/ת שעשה/תה מעשה מגונה בקטין? (עבירות שעונשם פחות
29 מהעונש הקבוע לעבירה שלפנינו). מבחינתי מעיד הדבר כי שירות המבחן לא הפנים את חומרתה
30 של העבירה אותה עברה הנאשמת, ולא אוסיף בכך.

בתי המשפט

פ 003713/03

בבית משפט השלום ירושלים

תאריך: 23/01/2004

בפני: שופט: טננבוים אברהם.נ.

1
2 25. בכל מקרה, נסיבותיה האישיות של הנאשמת הביאו אותי למסקנה שלמרות דעתי
3 הראשונית שלא לכבד את ההסדר, הרי יש לכבדו. למרות הצורך בענישה תקיפה וקשה "למען
4 ישמענו וייראו", הרי לא הנאשמת היא המתאימה לשמש כדוגמא לציבור.
5

אחרית דבר

6
7
8 26. לסיכומי של דבר, לאור כל מה שכתבתי למעלה, ולאחר ששמעתי את דברי הסניגור שעשה
9 כל שניתן למען מרשתו, ולאחר שהגעתי למסקנה כי המטרה שלפנינו היא בעיקרה הרתעת הרבים,
10 ובעיקר לאור התסקיר החיובי של שירות המבחן והמלצתו, ומבלי שהדבר יהווה תקדים או הנחיה
11 למקרים אחרים, (שכן העונש ההולם הוא מאסר בפועל ממש), החלטתי לכבד את הסדר הטיעון
12 ולדון את הנאשמת כדלהלן:
13

14 א. מאסר של חמישה חודשים שיבוצע בעבודות שירות (מפקח אחראי שילה דודו טל.
15 056-278-821. המאסר יתבצע במוסד עזר מציון בירושלים בימים א-ה בין השעות 08:00 עד
16 16:00, ובערבי חגים בין השעות 08:00-12:00. הנאשמת תתיצב לריצוי מאסרה ביום 1.2.2004
17 בשעה 08:00.

18 ב. מאסר על תנאי של שנתיים לשלוש שנים אם תעבור אחת מהעבירות בהן הורשעה או כל
19 עבירה על חוק הגנת הפרטיות.

20 ג. קנס בסך שבעת אלפים (7,000) ₪ שישולם בשבעה תשלומים. הראשון ישולם ביום
21 15.3.2004.

22
23 זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך ארבעים וחמישה יום מהיום.

24
25 המזכירות תשלח העתק גזר הדין לפרקליטות, לסניגור עו"ד גולן, לשירות המבחן ולממונה על
26 עבודות השירות.

27 ניתנה בלשכתי היום 23.1.2004 בהעדר הצדדים ובהסכמתם.
28

29 אברהם נ. טננבוים

30 שופט תעבורה